

Poslední zápas u Bezručů nastavil laťku hereckých výkonů pro novou sezonu hodně vysoko

24.9.2022 09:14 Ladislav Vrchovský Divadlo Recenze

Českou premiérou inscenace hry americké současné dramatičky Anny Ziegler Poslední zápas (v originále Last Match) otevřelo novou sezonu Divadlo Petra Bezruče. Už samotný výběr předlohy je pro toto ostravské divadlo příznačný. Zatímco mnohá divadla nabídla divákům po prázdninách na začátku desetiměsíčního divadelního roku komedie, Bezruči vykročili jinou cestou. O ryzí komedii zde rozhodně nejde, byť má divák během představení mnoho příležitostí se zasmát. Čekají ho totiž okamžiky, ve kterých smích zmrzne na rtech, i okamžiky doslova tragické.

Ondřej Brett a Tomáš Čapek v inscenaci Poslední zápas.
(Foto: Martin Špelda)

Anna Ziegler je po zásluze jednou z nejslibnějších a dnes i nejhranějších autorek divadelních her. Důkazem kvality její tvorby je například situace, ve které se před očima diváků na tenisovém kurtu hraje o to, zdali přijde sportovní smrt, tedy prohra v posledním zápase profesionální tenisové kariéry, a zároveň v těle manželky bojujícího tenisty bojuje o život ještě nenarozené dítě. Autorka zde jednoznačně definuje ceny života sportovního a lidského.

Čas hry se kryje s průběhem semifinálového zápasu tenisového turnaje US Open. Publikum ale pozná nejen tenisové dovednosti amerického veterána, třicátníka Tima, a mladého ambiciózního ruského profesionála Sergeje. Seznámí se i s jejich životními zkušenostmi a traumaty i se způsobem, jakým se s nimi pokoušejí vyrovnat. Aniž by se jedinkrát dotkli míčku, dokážou postavy každého v hledišti provést svým strhujícím – nejen sportovním – osobním dramatem. A to i v případě, že o tenisu nevíme skoro nic.

Hraje se v českém překladu *Jitky Sloupové* a v dramaturgii *Anny Smrčkové*. Režisérský tandem *Jiří Pokorný* a *Jan Holec*, (neboť i když je Holec v programu uveden jako asistent režie, ředitel DPB Jiří Krejčí jeho podíl na režii oficiálně označil za zásadní), vede herce k velmi expresivnímu projevu.

Ondřej Brett (v popředí) a Tomáš Čapek. (Foto: Martin Špelda)

Představení má už od začátku strhující tempo dané rytmem samotného tenisového zápasu. Zběsile tu běží jeden gam za druhým a mezi nimi probíhají okamžiky jak ze soukromého života, tak chvíle, kdy obě manželky své partnery povzbuzují buď mezi čtyřma očima, nebo dokonce veřejně.

Scénu a kostýmy navrhl *Ján Tereba*. Nechal postavit v divadelním sále tribuny kolem modrého tenisového kurtu. Bílé čáry na něm jsou zároveň světelnými řetězci. Kurt je ale ohrazen zábradlím, a tak všechny čtyři postavy do něj občas vstupují jako do boxerského ringu. Oba sportovci jsou oblečení do černých obleků a bílých šál, které plní i úlohu ručníků. Obě ženy mají na sobě bílé kostýmy, úbor Galiny mnohem více odhaluje její tělo, než je tomu v případě Mallory. Galinin oděv odhalující její tělesné vnady místy může připadat některým konzervativnějším divákům téměř jako lascivní, jako takový však přesně odpovídá Galinině povaze i jejímu charakteru.

Ondřej Brett a Barbora Křupková. (Foto: Martin Špelda)

Reprodukovaná hudba *Michala Novinského* je silně rytmická, dynamická a spolu s živou a doslova burčující hrou na bicí soupravu dokonale nejen podtrhuje, ale doslova vytváří tu nejbouřlivější sportovní atmosféru.

Tim (*Ondřej Brett*) je ve svých třiceti letech postaven před dravého dvacetiletého soupeře. Pro Sergeje (*Tomáš Čapek*) ale nejde jen o střet s Timem. Je přítomna i jeho snoubenka, herečka Galina (*Alexandra Palatinusová*), se kterou musí vybojovat jeden z prvních zápasů životních. A Tima doprovází Mallory (*Barbora Křupková*), jeho trenérka a manželka zároveň.

Pro Tima tu končí jeho životní éra hráče, pohybujícího se stále mezi prvními pěti na celém světě. Pro Sergeje možná právě začíná cesta mezi ty nejlepší, ale zároveň možná končí naděje na společný život s Galinou ... Ta se totiž na první pohled zcela srozumitelně nehodlá jen tak s nějakým nýmandem zahazovat. Mallory také prožívá během prvních deseti let manželství nejrůznější sportovní, ale i osobní životní traumata. Inscenátoři se rozhodli navzdory textu, ve kterém se hovoří i o přítomnosti dvouměsíčního syna Tima a Mallory v jejím náručí, že od demonstrace úspěšné snahy o potomstvo upustí. Je to zcela jistě ku prospěchu inscenace.

Ondřej Brett a Tomáš Čapek. (Foto: Martin Špelda)

Tomáš Čapek to má coby představitel Sergeje poněkud jednodušší než Ondřej Brett. Čapkovým úkolem je předvést zdravého, fyzicky skvěle disponovaného sportovce prožívajícího buď radost nad každým svým úspěšným okamžikem, nebo naopak zklamání a vztek ve chvílích, kdy se Sergejovi zrovna nedaří. Čapek se pohybuje po hrací ploše jako triumfující vítěz od samého začátku. Výborně předvádí mladistvou dravost i bezohlednost. Prodává svůj sexappeal stejně jako jeho snoubenka Galina v podání A. Palatinusové.

Ondřej Brett v mnohovrstevnatém hereckém výkonu věrohodně předvádí skvělým způsobem jak okamžiky úspěchů a slávy, které ve své sportovní kariéře Tim zažíval a zažívá, stejně věrohodně však hraje i ty stránky sportovního života, které fanoušci v ochozech stadionů nikdy vidět a poznat nemohou. Když musí přijmout zprávu o potratu Mallory i o smrti jejich ještě nenarozeného dítěte, mnohým divačkám se derou slzy do očí. Do stejných očí, které září úsměvem a radostí na Brettovým Timem, tančícím po tenisovém kurtu tanec vítězů.

Tomáš Čapek a Alexandra Palátínusová. (Foto: Martin Špelda)

Alexandra Palátínusová vede svoji Galinu k obrazu půvabné a svůdné mladé ženy. Její projev je silně erotický. V některých společných scénách se dvojice snoubenců Sergej a Galina mění v živočichy poháněné nejen lovem kořisti, ale i sexuální touhou po svém protějšku. Projev Palátínusové je ve chvíli, kdy se obecnstvo sportovního zápasu zvedá ze sedadel ke skandovanému povzbuzování jejího snoubence, v postoji se vztyčenýma rukama dirigujícíma ochozy téměř mystický.

Barbara Křupková hraje Mallory jako životní partnerku špičkového sportovce, která spolu s úspěchy prožívá stejně silně i partnerovy prohry. V souběžné linii však předvádí drama života ženy usilující marně o to, stát se matkou, ba vůbec vydržet společný život s manželem – špičkovým sportovcem. V postavě Mallory divák díky hereckému umění Křupkové vidí nejen do zákulisí a šaten sportovních stadionů, ale i do nitra duše ženy, prožívající manželovu sportovní smrt.

Barbora Křupková a Ondřej Brett. (Foto: Martin Špelda)

Výsledek tenisového zápasu se publikum nedozví. Stejně tak zůstanou otevřené osudy obou manželských párů. Ale poslední Timova slova v závěru hry jsou zároveň zcela srozumitelnou informací, kam až ve svém lidském životě dospěl: „*Time!*“, vykřikne někdo: „*Time!*“, jako by mě znal. *A pak jsme uprostřed výměny, moje nohy se hýbají a mozek jede na plné obrátky a nad hlavami nám visí tuna hvězd a je uprostřed noci a je uprostřed mého života, akorát že to je konec a můj syn už je dospělý a moji rodiče jsou spoustu let mrtví a já jsem starý, už nejsem kluk. Už nejsem kluk...*“

Výkon všech čtyř vyjmenovaných členů hereckého souboru Divadla Petra Bezruče lze označit slovem strhující. První premiéra sezony se Bezručům velice povedla, byť představení mělo svoji slabou chvíli někde mezi druhou a třetí třetinou, kdy se díky neustále silně hlasitému hlasovému projevu všech účinkujících poněkud dlouhý řetězec ničím nepřerušovaných vypjatých okamžiků začínal stávat monotónním. To je ale jen malý kaz, který lze důslednější prací s rytmem lehce napravit.

Jak už se v případě Divadla Petra Bezruče stalo zvykem, laťku kvality inscenací a hereckých výkonů pro novou sezonu nastavilo opět hodně vysoko.